

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Kindcentrum Bloemenoord

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 11 januari 2019

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 27 november 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op kindcentrum Bloemenoord. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin het kinderdagverblijf is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Waalwijk een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

Kindcentrum Bloemenoord werkt met thema's die goed aansluiten bij de leefwereld van de peuters. Ook de manier waarop de leidsters de thema's aanbieden is prima. Kinderen worden uitgedaagd om dingen zelf te doen en op te lossen. Ook mogen kinderen hun eigen creativiteit en fantasie gebruiken. Dit is goed voor de ontwikkeling van de kinderen. Als er zorgen zijn over de ontwikkeling van de peuters, dan hebben de leidsters dit snel in de gaten en bespreken zij dit met de ouders, zodat extra hulp ingeroepen kan worden.

De peuterspeelzaal geeft ouders ook genoeg informatie over wat er op de peuterspeelzaal gebeurt en wat ouders ook thuis kunnen doen met het thema, zoals liedjes zingen en woorden gebruiken die bij het thema passen.

De leidsters volgen bovendien scholing om het werken en spelen met kinderen en het volgen van de ontwikkeling te verbeteren.

Wat kan beter?

De leidsters brengen de ontwikkeling van de kinderen nu voor het eerst in beeld als ze 3 jaar zijn en bespreken dit met ouders. Zij zouden dit echter eerder kunnen doen. De leidsters kunnen dan namelijk eerder en beter inspelen op wat de kinderen nodig hebben om stapjes in hun ontwikkeling te zetten. Zij kunnen hiervoor plannen maken en na een bepaalde periode nagaan of hun aanpak geholpen heeft. Ook is het belangrijk dat de leidsters de motorische ontwikkeling goed volgen. Dat gebeurt nu niet.

Kinderopvangorganisatie: Mikz

LRK-nummer: 506584641

Totaal aantal doelgroeppeuters:
18 van de 34 peuters

Ten slotte kan kindcentrum Bloemenoord meer regelmatig nagaan of de kwaliteit van de peuterspeelzaal nog steeds zo is als afgesproken en of er bepaalde zaken zijn die verbeterd moeten worden.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op kindcentrum Bloemenoord.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met een ouder, pedagogisch medewerkers, wijkmanager en de pedagoog van Mikz. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek kort besproken met de wijkmanager en de pedagoog van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Kan beter
 - Voldoende
 - Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op kindcentrum Bloemenoord.

Conclusie

In dit onderzoek bij kindcentrum Bloemenoord constateren we dat de kwaliteit van de voorschoolse educatie (ve) op veel onderdelen in orde is. Zes onderzochte standaarden zijn als voldoende gewaardeerd, van drie standaarden (Zicht op ontwikkeling, Ontwikkelingsresultaten en Kwaliteitszorg) vinden we dat het beter kan.

Context

Kindcentrum Bloemenoord is gevestigd in hetzelfde gebouw als twee basisscholen. Een openbare en een katholieke basisschool.

Er komen 34 peuters verdeeld over zes dagdelen in de week. Hiervan behoren 18 peuters tot de doelgroep en zij komen dus vier dagdelen per week.

Op maandagochtend vinden de activiteiten van Taalimpuls plaats. Om die reden is het percentage doelgroepkinderen op die ochtend het grootst. Op maandag behoren 13 van de 16 peuters tot de doelgroep. Maar ook op andere dagdelen is het aantal doelgroepkinderen hoog. Alleen op dinsdagochtend is het percentage doelgroepkinderen onder de vijftig procent.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 23 februari 2017 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

Er zijn in ons onderzoek geen tekortkomingen geconstateerd in de basisvoorwaarden van de voorschoolse educatie, zoals ook al onderzocht door de GGD. Er zijn dan ook geen afspraken gemaakt over vervolgtoezicht.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op kindcentrum Bloemenoord.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

Op1 Aanbod: Weloverwogen aanbod met kindgerichte methodiek.

Extra taalactiviteiten minimaal

Het aanbod is van voldoende kwaliteit. Het vve-programma wordt gebruikt als bron. De thema's komen soms overeen met die van het vve-programma, maar ook andere thema's komen aan bod en worden zodanig uitgewerkt en voorbereid dat alle belangrijke ontwikkelingsaspecten aan bod komen. Ook hebben de pedagogisch medewerkers een training gevolgd voor het toepassen van een nieuwe methodiek. Deze is meer kindgericht en speelt in op wat kinderen bezighoudt en prikkelt de nieuwsgierigheid en onderzoekende houding van kinderen.

Een onderdeel hiervan is aandacht voor een meer uitnodigende groepsruimte. Deze is dan ook onlangs aangepast. Hoeken worden nu ingericht op basis van het actuele thema, gebruikmakend van echte en aansprekende materialen. Kinderen worden hierdoor meer uitgedaagd.

Voor de doelgroepkinderen is er één keer per week een extra taalondersteuningsactiviteit in het kader van Taalimpuls. Dit gebeurt vanuit het gemeentelijke 'Waalwijk Taalrijk' programma.

De peuterspeelzaal geeft aan het jammer te vinden dat kinderen pas vanaf 3 jaar aan dit programma deel mogen nemen. Het extra stimuleren van de taalontwikkeling zou zeker vanaf de leeftijd van 2,5 jaar al een duwtje in de rug kunnen geven. Ook geven ze aan dat de effectiviteit van deze extra taalimpuls miniem is, aangezien hiervoor slechts een uur per week beschikbaar is en de taalcoaches met groepjes van drie kinderen aan de slag gaan. Met 13 doelgroepkinderen betekent dit per saldo een activiteit van 15 minuten per week per kind.

OP2 Zicht op ontwikkeling: *De ontwikkeling wordt gevolgd maar de informatie wordt nog te weinig benut*

De pedagogisch medewerkers hebben voldoende zicht op de ontwikkeling van de peuters. Zij houden de ontwikkeling van alle peuters bij met behulp van het Cito-peuter-volgsysteem. Dit bestaat uit beknopte observatielijsten en een aantal toetsen. De observatielijsten en peutertoetsen worden twee keer ingevuld: bij leeftijd van 3 jaar en 3 jaar en 9 maanden. Bij sommige peuters wordt de peutertoets voor driejarigen na enkele maanden opnieuw afgenomen om na te gaan of er vooruitgang geboekt is.

We vinden dat op deze standaard nog verbetering mogelijk is. Zo wordt op dit moment de ontwikkeling van de (doelgroep)peuters pas op 3-jarige leeftijd in beeld gebracht. Dit is vrij laat en niet in lijn met het vve beleid van Mikz. De evaluaties enkele maanden na binnenkomst en het invullen van de observatielijsten rond de leeftijd van 2,5 jaar schieten er bij in. Ook worden opvallende zaken rond de ontwikkeling van kinderen niet genoteerd, zoals in het vve beleid van Mikz is aangegeven. Opvallend is ook dat de motorische ontwikkeling niet systematisch gevolgd wordt.

Hoewel de intentie er is om handelingsplannen te maken voor peuters die op bepaalde ontwikkelingsgebieden een achterstand laten zien, schiet dit er ook bij in. De pedagogisch medewerkers geven aan dat door de grote hoeveelheid doelgroepeuters er weinig tijd overblijft om dit voldoende planmatig aan te pakken. Hierdoor is er op dit moment geen sprake van een cyclisch proces van observeren, signaleren, doelen stellen, activiteiten aanbieden, evalueren en bijstellen.

OP3 Pedagogisch-educatief handelen: *De pedagogisch medewerkers stimuleren de peuters in hun ontwikkeling*

Deze standaard waarderen we met een voldoende. De sfeer op de groep is prettig, de peuters zijn zichtbaar op hun gemak. Indien er toch iets voorvalt, of als een peuter verdrietig is, weten de pedagogisch medewerkers hier professioneel mee om te gaan.

De pedagogisch medewerkers van kindcentrum Boemenoord hebben de training voor het meer kindgericht werken inmiddels afgerond. In hun handelen begint dit al zichtbaar te worden. Duidelijk is dat ze de autonomie van de peuters bevorderen, door ze veel zelf te laten doen en uit te laten proberen. Ook leren ze de peuters zelf probleempjes op te lossen en vragen ze om hun inbreng bij het bepalen van wat ze gaan doen. Daarnaast creëren de pedagogisch medewerkers een voorspelbaar klimaat, met heldere en regels, die bij alle peuters goed bekend zijn.

Als aandachtspunt geldt dat het educatief handelen meer afgestemd kan worden op wat de peuters nodig hebben. Wanneer er beter zicht is op de ontwikkeling van de peuters (zie OP2) kan in de dagplanning of themaplanning opgenomen worden met welke peuters aan welke activiteit gewerkt gaat worden. Ook bij de (kring) activiteiten kunnen

de pedagogisch medewerkers de vraagstelling en opdrachtjes hierdoor meer afstemmen op de zone van de naaste ontwikkeling van de peuters.

Tevens kan er aan het einde van het thema beter nagegaan worden of de ontwikkelingsdoelen ook gerealiseerd zijn. Zo niet, dan betekent dit vervolgens weer iets voor de opzet van het nieuwe thema.

De pedagogisch medewerkers ervaren het grote percentage doelgroepkinderen in de groep als een grote belasting en erkennen dat ze hierdoor niet altijd aan toekomen om alle peuters die aandacht te geven die ze nodig hebben.

OP4 (Extra) ondersteuning: *Peuters krijgen extra hulp als dat nodig is voor hun ontwikkeling.*

De pedagogisch medewerkers signaleren tijdig of peuters extra externe ondersteuning nodig hebben. Wanneer zij zorgen hebben over bepaalde peuters bespreken ze dit eerst met elkaar tijdens de kindbesprekingen. Wanneer er een vermoeden is dat er extra hulp van buiten nodig is wordt ook de wijkmanager geraadpleegd. Vervolgens vindt er een gesprek plaats met ouders. Het is daarna aan de ouders om de peuter aan te melden bij een externe zorgverlener.

Ook is er een mini-ZAT-overleg (zorgadviesteam), waar de wijkverpleegkundige aan deelneemt en waar kinderen besproken kunnen worden. Maar de pedagogisch medewerkers geven aan dat dit overleg niet altijd doorgaat omdat er geen kinderen besproken hoeven te worden.

OP6 Samenwerking: *Veel informatie over dagelijkse gang van zaken, weinig samenwerking met de inbandige scholen*

Kindcentrum Bloemenoord bespreekt twee keer met ouders hoe de ontwikkeling van hun kind verloopt. Dit vindt plaats wanneer de peuter 3 jaar is en bij 3 jaar en 9 maanden, voordat de peuter naar de basisschool gaat. Ook ontvangen de ouders een themabrief met suggesties voor activiteiten die ouders thuis kunnen doen, zoals liedjes en het oefenen met de thema-woorden. De ouder met wie wij gesproken hebben is ook erg blij met de dagelijkse foto's en verslagen over wat er die dag heeft plaatsgevonden. Dit krijgen ouders toegestuurd via de mail of app.

Bij het brengen van hun peuter is er voor ouders 15 minuten 'inloop'. Ze kunnen dan met hun kind nog samen bijvoorbeeld een spelletje doen of puzzel maken.

De samenwerking met de ouders is vooral informatief van aard. Kindcentrum Bloemenoord beschikt niet over gericht ouderbeleid. Zeker ouders van doelgroepkinderen kunnen meer actief als educatieve partner betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind. Volgens het beleid van Mikz, zou er na drie maanden na de start een eerste oudergesprek zijn. Dit blijkt op kindcentrum Bloemenoord niet te gebeuren.

De meeste peuters stromen uit naar de twee basisscholen die in hetzelfde gebouw gehuisvest zijn. Voor de doelgroepeuters vindt altijd een warme overdracht plaats. Daarnaast wordt enkele keren per jaar een gezamenlijke activiteit georganiseerd met de scholen voor de ouders van peuters en kleuters. Van concrete samenwerking om de doorgaande lijn in aanbod en zorg en begeleiding te bevorderen is echter weinig sprake. Hier liggen nog kansen om de overgang te versoepelen en de doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen te versterken.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•		

OR1 Ontwikkelingsresultaten: *Er zijn nog geen resultaatafspraken gemaakt*

De kwaliteit op deze standaard kan beter. Er wordt nog niet gewerkt vanuit hoge verwachtingen/streefdoelen voor kennis en vaardigheden, die de doelgroepeuters aan het eind van de peuterperiode behaald zouden moeten hebben. Het nieuwe observatiesysteem biedt wellicht aanknopingspunten om doelen te stellen.

Er vinden op dit moment nog geen gesprekken (intern en extern) plaats over gewenste ontwikkelingsgroei, afgestemd op de kenmerken van individuele peuters of een groep peuters. Hier zijn op gemeentelijk niveau en met de schoolbesturen geen afspraken over gemaakt.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1 Kwaliteitszorg: *Kwaliteitsinstrument aanwezig, maar wordt te weinig benut*

Het monitoren en borgen van de kwaliteit op kindcentrum Bloemenoord kan beter. Mikz kinderopvang beschikt over een eigen kwaliteitsinstrument waarmee zij jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering op de locatie evalueert. Het instrument wordt om de twee jaar ingevuld door een kwaliteitsmedewerker van Mikz op basis van

eigen observaties en gesprekken op de peuterspeelzaal. Het andere jaar vullen de pedagogisch medewerkers het instrument zelf in. Op kindcentrum Bloemenoord is echter duidelijk dat deze jaarlijkse evaluaties niet 'leven'. De evaluaties worden waarschijnlijk wel uitgevoerd, maar met de uitkomsten wordt niet veel gedaan. Ook is het niet gebruikelijk dat de wijkmanager zo nu en dan de uitvoering van vve observeert in de groep en bevindingen terugkoppelt en benut voor versterking van de kwaliteit. Bovendien kunnen de verbetertrajecten die nu lopen strakker uitgelijnd worden in tijd en doelen, zodat ook een heldere evaluatie achteraf mogelijk is. Verder zouden de specifieke vve-afspraken vanuit het gemeentelijk beleid nadrukkelijker meegenomen kunnen worden in de evaluatiesystematiek (voor zover op locatieniveau relevant). Een van die afspraken is bijvoorbeeld dat vve wordt uitgevoerd in gemengde groepen van maximaal vijftig procent doelgroepkinderen.

KA2 Kwaliteitscultuur: De pedagogisch medewerkers zijn gericht versterking van hun competenties

De kwaliteitscultuur is van voldoende niveau. De pedagogisch medewerkers zijn nadrukkelijk opgeleid voor voorschoolse educatie en de visie die daarachter zit. Ook is er voorzien in een uitgebreid scholingstraject, waarbij kindcentrum Bloemenoord een voorloper is. Duidelijk is ook dat de pedagogisch medewerkers de trainingen op prijs stellen zodat ze hun handelen kunnen versterken. De kwaliteitscultuur kan nog versterkt worden door elkaar scherp te houden op de gerealiseerde kwaliteit. Hierin ligt ook een rol voor de wijkmanager die er op kan toezien dat de nieuw verworven competenties verder verstevigd en geborgd worden. De medewerkers van kindcentrum Bloemenoord ervaren de hectiek van alledag en het toenemend aantal doelgroepkinderen echter wel als hoge werkdruk en geven aan behoefte te hebben aan extra ondersteuning. Bijvoorbeeld van een specifieke vve coach. Maar ook door betere spreiding van doelgroepkinderen en/of meer handen op de groep.

KA3 Verantwoording en dialoog: Verantwoording vooral kwantitatief, dialoog met diverse partners

De peuterspeelzaal verantwoordt zich, via de houder, aan de gemeente over met name de kwantitatieve gegevens en de voorwaarden voor vve. Dit gebeurt op drie manieren. Ten eerste via de jaarlijkse GGD inspecties, die ook de basisvoorwaarden voor het bieden van voorschoolse educatie beoordelen. Ten tweede via het 'formulier vaststelling budget- en exploitatiesubsidie'. Hierin is een bijlage opgenomen waarin is aangegeven welke doelstellingen gerealiseerd zijn en activiteiten zijn uitgevoerd op het gebied van peuterspeelzaalwerk, vve en taalimpuls. Ten derde door het aanleveren van gegevens voor de gemeentelijke monitor Waalwijk Taalrijk. Ook hier worden uitsluitend kwantitatieve gegevens opgevraagd, zoals het aantal doelgroepeuters en het aantal peuters en ouders die deel hebben genomen aan de

taalactiviteiten vanuit het gemeentelijke uitvoeringsprogramma
Waalwijk Taalrijk.

Bij deze verantwoording vallen twee zaken op. Ten eerste betreft het vooral een kwantitatieve verantwoording. Het is een gemiste kans voor de gemeente dat er geen inhoudelijke verantwoording gevraagd wordt en dat de aangeleverde kwantitatieve gegevens weinig kwalitatief geanalyseerd worden.

Ten tweede is het opvallend dat de gemeente geen verantwoording vraagt aan de houder over de aanvullende subsidievoorwaarden, zoals aangegeven in de 'Regeling Peuteropvang en Voorschoolse Educatie gemeente Waalwijk'.

Mikz zoekt wel voldoende dialoog met diverse partners. Belangrijke partner is de gemeente. Hier zijn regelmatig gesprekken mee en worden overwegend als constructief ervaren.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Wij herkennen de bevindingen van de inspectie en geven deze op de volgende wijze een plaats binnen ons programma.

Mikz is momenteel bezig met het trainen van alle pedagogisch medewerkers in een meer kindgerichte werkwijze, ontwikkelt door HetKan! Naast het pedagogisch handelen zal er ook een training komen in 2019 van een nieuw kindvolgsysteem: Looqin. Zoals er in de inspectieverslagen al melding van wordt gemaakt zal hierin ook de motorische ontwikkeling zijn opgenomen.

U constateert ook een arme speel/leer omgeving. Mikz is bezig om alle locaties te herinrichten. Er wordt gelet op meer uitdagend, levensecht en natuurlijk spel materiaal. De voorschoolgroepen zullen een taalrijke omgeving krijgen d.m.v. boeken. Wij zijn bezig om hiervoor subsidiemiddelen te verkrijgen.

Samen met de gemeente zijn we aan het kijken hoe we een eventuele voorschoolcoach zouden kunnen inzetten. Om vooral de zorgstructuur efficiënt en afdoende te kunnen inzetten en om het opbrengstgericht werken meer vorm te kunnen geven. Het zijn nu de pedagogisch medewerkers die te veel taken en te weinig uren hebben om hun werk goed te kunnen uitvoeren.

Wij zien de gesprekken met u en de gemeente met plezier tegemoet.